

STM 1922

Lohengrin i Paris 1887

Av Conrad Behrens

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska samfundet för musikforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat tillåtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upphovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela databasen.

LOHENGRIN I PARIS 1887.

AV CONRAD BEHRENS.

Bland Musikhistoriska Museets teaterhandlingar finnes nedanstående beskrivning om Lohengrinpremiären i Paris 1887 av operasångaren Conrad Behrens:¹

På hösten 1886 erhöll jag ett bref från den celebre musikern Charles Lamoureux i Paris, med förfrågan, om jag vore hugad att på våren 1887 sjunga Kungen i "Lohengrin" på Franska språket i Paris, en rôle, uti hvilken Lamoureux för några år sedan hade hört mig på Italienska operan i London. Lamoureux skref vidare i sitt bref, att om jag reflecterade på anbudet, han önskade att jag snarast möjligt måtte komma till Paris för att träffa närmare aftal med honom. De första dagarne av December reste jag från Rotterdam till Paris, efter att förut ha skaffat mig ett Pass från svenska Generalkonsuln i Amsterdam, Herr Egidius, hvarigenom jag kunde legitimera mig såsom "sujet suédois". I Paris blef jag på det vänligaste emöttagen af den berömde orchesteranföraren och hängifne Wagnersvärmaren Lamoureux. Efter några korta preliminärer anhöll Lamoureux att jag måtte sjunga något för honom. Detta skedde med sådan framgång, att Lamoureux utropade: ah! vous êtes mon roi! Han uttryckte vidare sin belåtenhet öfver lättheten hvarmed jag behandlade Franska språket, och frågade till slut: "Vous n'êtes pas Prussien", hvarpå jag tog fram mitt Pass, hvilket undanröjde alla nationella betänkligheter. Det blef aftaladt, att jag ännu samma dag på eftermiddagen skulle sjunga med orchester uti den stora Eden-theatern, hvarest Lohengrin skulle produceras, ty Lamoureux ville övertyga sig om min röst räckte till för den stora loka-

¹ C. B. var född i Braunschweig 1835 och kom 1854 till Stockholm, där han 1857-61 var grosshandlare. Efter sångstudier för Dannström och Günther uppträdde han 1862 å kgl. teatern (Sarastro i »Trollflöjten»). I åtta år tillhörde han sedan kungliga scenen och vistades därefter på konsertresor i Tyskland, Holland, England och Amerika. Han dog i New York 1898.

len. Provet utföll på det gynnsammaste, Lamoureux och hela orchestern applauderade, och Lamoureux bad mig att följa sig för att underteckna contractet. Detta lydde att jag skulle creera Kungen i Lohengrin under April 1887 i Paris och erhålla för 10 representationer 8,000 francs. Följande dag stod i "Figaro" att läsa: "Mr Lamoureux a engagé Mr Conrad Behrens pour créer le rôle du roi en 'Lohengrin'. Mr Behrens, compatriote de Mme Christine Nilsson, un des plus belles voix de Basse." Jag reste hem till Rotterdam, och lärde rolen på Franska, och inträffade den 1 April 1887 i Paris, samt hade redan samma dag på eftermiddagen en Repetition af Lohengrin på scenen i Edentheater. Ehuru jag hade varit med om Lohengrin-uppföringar i Berlin och London, så överraskades jag dock af de sceniska och decorativa anordningarna i Paris, samt de förträffliga chörerna. Bland solisterna framstod synnerligen Ernest van Dyck, en ung Belgisk tenor, som skulle sjunga Lohengrin, densamma som ifjol med stor framgång sjöng Parcifal i Bayreuth. Repetitionerna fortgingo med största ifver, både för- och eftermiddagarna, ja mången gång till sent in på natten. Lamoureux var som i sjunde himmeln, när han, den lilla corpulenta mannen, fick svinga sin långa taktpinne till Wagners herrliga musik. Operan skulle ursprungligen uppföras den 16 April, men genom de alltför minutiösa repetitionerna blef premiären allt mer och mer framskjuten, och detta var en stor olycka, ty omkring medio april hände affärer på Fransk-Tyska gränsen med Schnaebelé, hvarigenom tyskhatet åter fick ny näring. I Paris betraktade man Schnaebelésaken så godt som casus belli, och skriket i Révanche Prussien höjdes mot Lamoureux, som ville uppföra Lohengrinverket af en man, som vid den mislyckade Tannhäuser entreprisen i Paris 1862 hade kallat fransmännen "une nation de sings". Tonen i revolverpressen blef allt hetare, och fiendligare mot Lamoureux, han kallades förrädare, Prussien etc. etc., och jag var öfvertygad att, om Lohengrin uppfördes, det skulle komma till demonstrationer. Lamoureux förlorade icke hufvudet, och vi hade hunnit så långt som till Generalrepetitionen i costume. Efter en af dem kom Lamoureux till mig omfamnade mig och uttryckte sin tillfredsställelse öfver min sång och min manière de dire, men yttrade tillika sina betänkligheter öfver mitt starkt prononcerade Germaniska

yttre, ty jag begagnade blond perück och skägg. Jag skrattade åt dessa betänkligheter, men Lamoureux mente min Germaniska kung kunde provocera démonstrationer och efter långa debatter proponerade Lamoureux mig att afstå från min contractsmässige rätt att sjunga i premiären. Efter att hafva varit med om inalles 27 repetitioner syntes mig detta hårdt, men då jag icke ville vara orsaken till några demonstrationer, så gjordes den öfverenskommelsen emellan Lamoureux och mig, att jag skulle sjunga vid andra representationen, och Lamoureux träffade äfven aftal med mig att jag i London, dit han ämnade sig efter Paris sejouren, skulle uteslutande sjunga Kung Henriks parti emot ett mycket högt honorar. Lamoureux's betänkligheter emot min Germaniska kung hade hufvudsakligast alstrats genom några notiser emot mig i tidningen "Revanche". Denna berättade en vacker morgon för Parisarne, att jag hade 1870/71 tjenat i Preussiska arméen, och att jag hade varit en ibland de första som vid stormningen af Mont Valérian hade kommit in uti Paris, att jag uppehållit mig länge i Paris som Preussisk spion, och derigenom hade tillegnat mig så grundlig kännedom af Franska språket. Jag gick naturligtvis genast upp till chefredacturen af "Revanche", legitimerade mig som "sujet suédois", och dagen derpå rectificerades notisen, dock med det tillägg att man beklagade mig för att hafva åtagit mig en för Parisarna så föga sympathisk uppgift som Kungen i "Lohengrin". Jag brukade dagligen intaga förfriskningar i Caffée de la Paix, Place de l'Opéra, och der blef jag snart en mycket känd person, och mera än en gång hörde jag hviskas "voilà le roi", sednare när det blef bekant att jag icke skulle sjunga vid premiären, hörde jag att man kallade mig "le roi en exile". Huru långt föröfvrigt antipathien emot Wagner, och allt hvad tysk anstrykning hade, gick, bevisas derigenom, att jag en afton på Caffée Chataudun blef utsatt för verkligt brutala angrepp. Jag hade derstädes infunnit mig med två Fransmän och en i Paris bosatt svensk correspondent för en af de stora Stockholmstidningar. Vi drucko herrligt Münchener öl, och voro i den gladaste stämning, talade Franska men äfven ett och annat ord svenska. Wi hade länge blifvit bekikade af några franska herrar, då jag frågades af min svenske vän om wi skulle dricka ännu ett glas. Jag besvarade hans fråga med ett högljudt "Ja" och detta blef signalen till

demonstrationen. De nämnde fransmän hörde jag säga: "Oui des Allemands". Man ryckte mig allt mera och mera på lifvet. Jag svarade dem att min nationalitet angick dem icke, och frågade om gästfrihet icke mera fanns i Frankrike. Det hjälpte föga, det blef fullkomligt tumult och tillslut för att undgå en öppen skandal framdrog jag mitt pass. Ett allmänt: Ah!!! blef följden. Från alla sidor hörde jag: "Mille fois pardon", och en äldre herre kom fram till mig och sade: "Monsieur nous nous sommes trompés, nous n'avons que des sympathies pour les suédois, les Français du Nord".

Emellertid gick "Lohengrin" af stapeln den 3 Mai med stor entusiasm inom theatern men med en allmän scandal på gatan. Damer som kom körandes för att bevista representationen blefvo bokstafligen insulterade. Jag var med i folkhopen och var klädd i en Engelsk Ulstercoat, då en herre tilltalte mig på bruten Engelska. Jag svarade honom på samma tungomål och hörde af den mig omgifvande välklädde pöbeln: "voilà des Anglais; les amis des Allemands". Lyckligtvis började det störtregna men skojet varade dock till slutet af operan framåt kl. 1 på natten. Den 5 Mai skulle "Lohengrin" åter uppföras men det skedde icke. Efter många öfverläggningar med ministern Goblet förklarade Lamoureux att han afstod från vidare Lohengrinföreställningar. Den stackars mannen var nästan förkrossad. Han förlorade öfver 400,000 francs på affären, men betalte alla hos honom engagerade och betedde sig i allo som en Gentleman. Han erhöll bref fulla af hotelser om han skulle ännu våga att tänka på möjligheten att producera Lohengrin. Ett bref hotade honom att man skulle kasta vitriol i ansigtet på hans enda dotter, en ung skönhet af 18 år, och detta var säkert hufvudanledningen att Lamoureux afstod från Lohengrin. Jag blef till 20 Mai i Paris, deltog uti en storartad Bankett som gafs till Lamoureux's ära och som bevistades af en stor del celebriter inom konst- och finansverlden, besökte den 19 Mai Opera Comique, der "Zampa" gafs och reste tillbaka till Rotterdam dagen derpå glad att icke hafva varit på Opera Comique den 21, då den totalt nedbrann, och den förskräcklige katastrofen inträffade.